

ZASEDANJE V BRUSLJU IN DE GAULLOVE IZJAVE

Pripravljajo se odločilni dogodki

Franciji grozi, da ostane osamljena - Ne gre samo za gospodarske koristi, temveč predvsem za politične razloge - Zakaj De Gaulle nasprotuje vstopu Velike Britanije v SET

Kot je bilo napovedano, so se v ponedeljek v Bruslju obnovila pogajanja za vstop Velike Britanije v Skupno evropsko tržišče. Na izid teh pogajanj v mnogih zahodnih političnih krogih polagajo veliko važnost, saj je eden vplivnih angleških politikov izjavil, da bi njihov morebitni neuspeh pomenil največji poraz zahodne demokracije v vsej povojni dobi.

Po nekam zelo čudnem naključju pa je ponovni začetek razgovorov med predstavniki prizadetih držav sovpadal s tiskovno konferenco francoskega predsednika De Gaulle, na kateri je vprašanje priključitve Velike Britanije Skupnemu evropskemu tržišču predstavljalo eno glavnih točk njegovih izjav.

ODKLONILNO STALIŠČE

Šest zahodnoevropskih držav — je dejal De Gaulle — se je lahko sporazumelo in ustanovilo SET, ker so po svoji zgodovini, politiki in gospodarstvu sorodne in ker so druga od druge odvisne. Velika Britanija, ki sedaj trka na vrata SET-a, potem ko mu je nasprotovala, pa je pomorska in otoška dežela ter ima trgovinske zveze z najrazličnejšimi in oddaljenimi deželami. Zato veljata zanj poseben sistem uvoza in posebna politika v trgovini s kmetijskimi pridelki, kar ni v skladu s tem, za kar so se sporazumele države — članice SET-a.

»Hoče in more Velika Britanija — je nadaljeval De Gaulle — pristati na obveznosti, ki izhajajo iz Rimskih pogodb? Na to vprašanje more le sama odgovoriti. Če bi se zgodilo, da bi v SET vstopila Velika Britanija, bi njenemu zgledu nujno sledile tudi druge države. S tem bi se pa področje SET-a razširilo, s čimer bi nastala nekakšna velika Atlantska skupnost, ki bi bila povsem podrejena Ameriki.«

»NIČ DRAMATIČNEGA«

Iz teh besed, izrečenih prav ob pričetku pogajanj v Bruslju, jasno izhaja, kako Francija čvrsto vztraja na stališču, da se sme Velika Britanija priključiti SET-u le s pogojem, da v celoti sprejme obveznosti, ki veljajo za ostalih šest držav. Z drugimi besedami je De Gaulle torej povedal, da so sedanja pogajanja v belgijski prestolnici pravzaprav brezpredmetna.

Takšno stališče pa utegne imeti globlje posledice predvsem v bodočem političnem razvoju zahodne Evrope in zahodnega sveta.

Nekateri politični opazovalci menijo, da se bodo posledice De Gaullovih izjav pokazale že med razgovori v Bruslju, kjer se zna zgoditi, da v pogajanjih z Veliko Britanijo države — članice SET-a ne bodo nastopale enotno, tako da se bodo angleški predstavniki spremenili le v nekakšne opazovalce in ne predstavljali več druge pogodbene strani.

De Gaulle je predvideval tudi možnost, da se pogajanja razbijejo. »V tem primeru — je pristavil — se ne bo zgodilo nič dramatičnega, ker bi se Velika Britanija še vedno lahko pridružila SET-u.«

Da bi se Velika Britanija zadovoljila le s položajem SET-u pridružene države, je izključeno, kar je še pred nekaj dnevi potrdil sam ministrski predsednik Macmillan. Njegov glasnik pa je izjavil, da želi Velika Britanija postati polnopravna članica SET-a, ker bo le na ta način lahko izpolnjevala svojo politično nalogo v okviru združene Evrope, česar bi ji kot SET-u le pridruženi državi bilo onemogočeno.

SPORAZUM NA BAHAMSKIH OTOKIH

Pri celotni zadevi ne gre torej samo za gospodarske probleme in koristi, temveč stopajo v ospredje predvsem politični razlogi, kar pa gotovo presega pristojnosti in pooblastila predstavnikov, zbranih na zasedanju v Bruslju.

De Gaulle je v ponedeljek, kot smo že omenili — izjavil, da bi z vstopom Velike Britanije v SET nastala nekakšna Atlantska skupnost, ki bi bila povsem podrejena Amerikancem. Temu pa se francoski pred-

sednik upira, ker noče, da bi se ponovilo to, kar se je zgodilo že z Atlantsko zvezo, v kateri se Francija po De Gaullovem mnenju nahaja v položaju manjvredne članice. Prav zaradi tega je že prišel v spor z Ameriko in dogodki zadnjih tednov so njegovo nezadovoljstvo še povečali.

De Gaulle na primer odločno odklanja sporazum, ki sta ga lanskega decembra sklenila na Bahamskih otokih Kennečy in Macmillan glede atomske oborožitve Velike Britanije in drugih držav — članic Atlantskega zavezništva. »Za Francijo — je dejal general — je ta sporazum povsem neaktualen.« Ne moremo sprejeti izstrelkov vrste »Polaris«, ker nimamo ne primernih podmornic ne atomskih konic. Zaradi tega je napovedal, da bo Francija nadaljevala z rapori, da se oskrbi z lastnim atomskim orožjem, češ da le na ta način lahko učinkovito poskrbi za svojo obrambo.

Kennedy in Macmillan sta se na Bahamskih otokih sporazumela, da bo Amerika izročila Veliki Britaniji določeno število izstrelkov vrste »Polaris« in ji hkrati pomagala pri gračni podmornic, na katere bodo te izstrelke namestili. Enako pomoč je Kennedy sedaj pripravljen nuditi Franciji, a s pogojem, da se ta jedrska sila podredi skupnemu poveljstvu atlantskih sil. Po Kennedyjevem mnenju bi se Francija na ta način dejansko vključila v tako imenovani »atomski klub« (skupina držav, ki razpolagajo z jedrskim orožjem), kar De Gaulle že zdavnaj zahteva.

Pogajanja v Bruslju se nadaljujejo

Toda s tem načrtom Kennedy — vsaj kar zadeva Francijo — za sedaj ne bo prodril, ker ga je francoski predsednik odločno odklonil.

Položaj je kočljiv, ker postaja De Gaulle tem bolj nepopustljiv, čim bolj se v Ameriki uveljavlja težnja, da se veliki mednarodni problemi prično reševati z neposrednimi pogajanjimi med Sovjetsko zvezo in Združenimi državami. Zadeva postaja zelo resna, ker se zna zgoditi, da bi Francija tudi v primeru sporazuma med velesilama o jedrskem razoroževanju na lastno pest nadaljevala z jedrskimi preizkusi, kar bi gotovo povzročilo v mednarodnem svetu takšne posledice, ki jih sedaj ni mogoče niti predvidevati.

Če bodo v teh in v drugih mednarodnih vprašanjih prevladala De Gaullova stališča, ni seveda odvisno samo od Francije, temveč delno od njenih zaveznic v okviru Evropske gospodarske skupnosti. De Gaulle, kot znano, računa predvsem na pomoč in podporo zahodnonemškega kanclerja Adenauerja, ki bo v kratkem prišel v Pariz. Toda Adenauerjeva morebitna podpora je iz več razlogov zelo problematična. Eden glavnih razlogov obstoji v dejstvu, da se Adenauer nahaja tik ob zaključku svoje politične kariere in ni prav nič gotovo, ali bodo njegovi nasledniki hoteli nadaljevati politiko sedanjega kanclerja.

RADIO TRST A

• NEDELJA, 20. januarja, ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Slovenske narodne pesmi; 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice Sv. Justa; 11.15 Oddaja za najmlajše: »Mlin na dnu morja«, pripovedka (Lejla Rehar), igrajo člani RO; 11.55 Koncert božičnih pesmi; 12.15 Vera in naš čas; 14.30 Sedem dni v svetu; 14.45 Vokalni duet Kos-Pertot ob spremljavi tipičnega tria, ki ga vodi Oskar Kjuder; 17.00 Za smeh in dobro voljo (Danilo Lovrečič); 18.30 Obisk v naši diskoteki: »Bruna Pertot« (prof. H. Mamolo); 21.00 Iz slovenske folklorne: »Pratika« (Niko Kuret).

• PONEDELJEK, 21. januarja, ob: 12.00 Iz slovenske folklorne: »Pratika« (Niko Kuret); 18.00 Sopranistka Ljuba Berce-Košuta. Na sporedu so samospjevi Petra Konjovića; 18.30 Folklorni motivi v simfonični glasbi (Gojmir Demšar); 19.00 Radijska univerza — Arnaldo Foschini: Spoznavajmo naša živila: »Nasladi«; 20.30 Ermanno Wolf Ferrari: »Štirje grobijani«, komična opera v 3 dejanjih.

• TOREK, 22. januarja, ob: 12.00 Pomenek s poslušavkami; 18.00 Italijanščina po radiu (dr. Janjo Jež); 18.30 Gian Francesco Dalipiero: Pantea, simfonična drama za zbor, bariton in orkester; 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše; 21.00 Roman v nadaljevanjih — Ivan Pregelj: »Tolminci« (Martin Jevnikar); 22.00 Obletnica meseca — Aljoša Vesel: »Ob 150-letnici rojstva kemika Henryja Bessemmerja«.

• SREDA, 23. januarja, ob: 12.00 Zgodovinske zanimivosti; 18.00 Z zborovskih natečajev »Antonio Illersberg«; 18.30 Italijanski sodobni skladatelji — Luigi Dallapiccola: Pesmi iz uetništva za zbor in orkester; 19.00 Higiena in zdravje s posvetovalnico dr. Milana Starca; 20.30 »Bluf ali laž in resnica«, komedija v petih dej. (Eugène Scribe - Martin Jevnikar), igrajo člani Slovenskega gledališča v Trstu.

• ČETRTEK, 24. januarja, ob: 12.00 Roman v nadaljevanjih — Ivan Pregelj: »Tolminci« (Martin Jevnikar); 18.00 Italijanščina po radiu (dr. Janjo Jež); 18.30 Koncert godalnega kvarteta iz Zagreba — Franz Schubert: Kvartet v Es-duru, op. 125 št. 1. Izvajavci: violinista Zlatko Balija in Jambrožič Nikola, violist Dušan Stanić, violončelist Frd Kiefer; 19.00 Lepo pisanje, pripravila Zora Tavčar; 20.30 Simfonični koncert orkestra Tržaške Filharmonije.

• PETEK, 25. januarja, ob: 12.00 Pomenek s poslušavkami; 18.30 Tržaški skladatelji: »Ulald Vrahe« (Dušan Pertot); 19.00 Radijska univerza — Widar Cesarini Sforza: »O pojmu pravice in njegovi zgodovini« — »Očarljiv pojem in dvoumna beseda«; 20.30 Gospodarstvo in delo; 21.00 Koncert operne glasbe; 22.00 Iz pesniških gajev: »Gaspara Stampa« (Boris Tomažič).

• SOBOTA, 26. januarja, ob: 12.00 Po širnem svetu; 14.40 Slovenske ritmične napevke; 15.30 »Osamljena duša«, radijska drama (Gian Francesco Luzi - Franc Jeza), igrajo člani RO; 16.35 Mladi solisti: Pianist Nino Gardi — Maurice Ravel: Le tombeau de Couperin; 17.00 Zbrane melodije v izvedbi orkestror, ki ju vodita Alberto Casamassima in Franco Russo; 17.20 II. Vatikanski koncil. Poročila in komentarji o Vesoljnem Cerkvemem zboru; 18.00 Sodobna slovenščina; 19.00 Družinski obzorik; 20.40 Zbor iz Steverjana; 21.00 Za smeh in dobro voljo (Danilo Lovrečič); 21.30 Vabilo na ples.

SLOVENSKO DOBRODELNO DRUSTVO

priredi v soboto, 2. februarja, v hotelu »Excelsior Palace« svoj tradicionalni

»DOBRODELNI PLES«

Pričetek ob 21. uri

Vstop izključno z vabili, ki se dobijo na sedežu društva v Trstu, ulica Machiavelli 22, telefon 36-275, vsak delavnik od 10. do 12. in od 17. do 19. ure. Tu se lahko tudi rezervirajo mize.

Izdaja Konzorcij Novega lista • Odgovorni urednik Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ul. Sv. Frančiška 20 — Telefon 29.477

Kongres v Berlinu

V torek zjutraj je vzhodnonemški komunistični voditelj Walter Ulbricht odprl 6. strankin kongres v Berlinu. Nikita Hruščov se je pripeljal v mesto že v ponedeljek, a z zamudo petih ur. Oba veljaka sta se na postaji poljubovala, nakar sta v svojih govorih nakazala smernice zborovanja.

Hruščov je navdušeno napadal kapitalizem. »Hura bom kričal«, je dejal »ko bo kapitalizem pokopan. On je star in mora umreti, socializem je pa mlad in ga ne bo ustavila nobena sila.« Obrnjen proti zapadnim časnikarjem jih je bodril: »Zapišite to!« Pohvalil je tudi zid in žično ograjo, ki deli Berlin na dve, češ da je to velika pridobitev Vzhodne Nemčije in komunizma sploh.

Na torkovem zborovanju je govoril Ulbricht pet ur in pol. Med silovitim ploskanjem je izjavil: »Mi podpiramo osebo in politiko Nikite Hruščova v idejni borbi proti albanskim voditeljem.« Mislil je seveda tudi na Kitajce, ki so med ploskanjem stali kot kipi. Ulbrichtov dolgi govor je imel kot glavno vsebino željo, da se prizna Vzhodno nemška republika in da pride med obema nemškima državama do tesnejših kulturnih in gospodarskih povezav.

Nikita Hruščov je govoril tudi na kongresu. V svojem dolgem govoru, ki je trajal dve uri in pol, se je dotaknil vseh važnejših mednarodnih vprašanj. Vsebinsko njegovih izvajanj pa je mnogo bolj spravljiva, kot so bile besede, ki jih je izrekel ob prihodu v Berlin.

O usodi nemške prestolnice je ponovil svoj predlog, naj se njegov zahodni del spremeni v svobodno mesto, velesile pa naj jamčijo njegovo neodvisnost in nevmešavanje v njegove notranje zadeve. Problem razorožitve je po sovjetskem mnenju tesno povezan z ureditvijo berlinskega vprašanja in s podpisom nemške mirovne

pogodbe. Ponovno je zatem poudaril pravilnost načela mirnega sožitja med obema taboroma in obsodil vojno, kot sredstvo za reševanje mednarodnih sporov.

Povsem nov pa je predlog, naj se neso-glasja in spori med Moskvo in Pekingom skušajo odpraviti z medsebojnimi razgovori. Dokler do tega ne pride, pa naj preneha medsebojna polemika.

—0—

DOLG ČLANIC OZN

Članice OZN dolgujejo svetovni organizaciji več kot 121 milijonov dolarjev, so sporočili na sedežu OZN. Približno 76 milijonov dolarjev dolguje 67 članic za financiranje operacij OZN v Kongu, medtem ko znašajo zahteve za vzdrževanje sil OZN v Gazi 27 milijonov dolarjev. Po podatkih za leto 1962 so znašali stroški za misijo OZN v Kongu povprečno 10 milijonov dolarjev mesečno.

NEPOSTEN GENERAL

Uradno so objavili, da je disciplinska komisija avstrijskega obrambnega ministrstva odstavila generala Otta Mittlacherja s položaja šefa odseka za preskrbo ministrstva. Proti njemu bodo uvedli sodno preiskavo, ker ga sumijo, da je zlorabil uradno dolžnost. Te dni se njegovo ime omenja v vseh avstrijskih listih v zvezi z afero ob vojaških dobavah neke ameriške firme.

KITAJCI KUPUJEJO LETALA V ANGLIJI

Predstavniki britanske letalske družbe BOAC je sporočil, da se skupina strokovnjakov za letalstvo LR Kitajske v Londonu pogaja za nakup 14 transportnih potniških letal vrste »Britania«. Britanska letalska družba je ta letala uvedla v promet 1957. leta, lani pa jih je že zamenjala z novimi vrsti letal.

Pripravljajo se odločilni dogodki

(Nadaljevanje s 1. strani)

Kar zadeva jedrsko orožje, pa Francija in Zahodna Nemčija že sedaj zagovarjata dve različni stališči. Borinska vlada je namreč prav te dni izjavila, da sprejema ameriško-britanski sporazum, sklenjen na Bahamskih otokih. Zahodna Nemčija se strinja z načrtom, po katerem naj se Atlantska zveza oskrbi z atomskim potencialom, pri katerem bi bile tako soudeležene vse države, članice te zveze, kot ustreza njenim sposobnostim in možnostim. »Izvedba tega načrta — je izjavil glasnik bonnske vlade — bi onemogočila diskriminacije na atomskem področju.«

Za Italijo ni nobenega dvoma, da bo v tem vprašanju podprla ameriško stališče in da bo tudi v drugih mednarodnih problemih zagovarjala stališča, ki so bližja ameriškim kot francoskim. Prav v to zvezo je treba torej postaviti sedanji obisk predsednika Fanfanija v Washingtonu.

Kar zadeva aktualno vprašanje, o katerem sedaj razpravljajo v Bruslju, je treba ugotoviti, da De Gaullova drzne besede niso doslej povzročile vidnih posledic, tem-

več le izzvale nekaj pojasnil s strani predstavnikov ostalih držav SET-a.

Pomebna se nam zdi predvsem izjava zahodnonemškega predstavnika, ki je med drugim dejal: »Zahodna Nemčija je za vstop Velike Britanije v SET. Postane naj njegova polnopravna članica in ne le pridružena država, kot predlaga De Gaulle, ker to ni nobena rešitev za takšnega partnerja, kot je Velika Britanija. Samo kot polnopravna članica more namreč Anglija sočelovati pri izvajanju političnih ciljev Evropske skupnosti.«

Posebno pikre so bile besede italijanskega predstavnika, ministra Colomba, ki je dejal, da je De Gaullova izjava brez praktičnega pomena, ker mora do vprašanja, ki tvori predmet pogajanj, zavzeti stališče vseh šest držav in ne ena sama. Ni treba seveda posebej omeniti, da so zastopniki Belgije in Nizozemske odločno odklonili De Gaullova izvajanja.

Kot vidimo, se je leto 1963 začelo z živahnim diplomatskim in političnim delovanjem, tako da se lahko predvideva, da bomo letos prisostvovali pomembnim političnim dogodkom, ki bodo morda odločilni za bočnost Evrope in vsega sveta.

Nova katoliška stranka?

Že pred nekaj meseci so nekateri italijanski dnevniki objavili poročilo, da se pripravlja ustanovitev nove italijanske katoliške stranke. Pobudo zanjo so dali skrajni desničarski krogi Krščanske demokracije, ki rovarijo proti Fanfaniju in njegovi skupini. Na delu so bili tudi nekateri člani misinske stranke, velik del nekdanjega plemstva in tudi zastopniki nekaterih velikih gospodarskih družb. Poudarjali so, da je sedanja krščansko demokratska stranka premalo katoliška; namigovali so tudi, da imajo zveze z Vatikanom.

V soboto je pa vatikanski dnevnik »Osservatore Romano« v lepih diplomatskih besedah, a strogo obsodil poskus cepljenja katoliških vrst. List vprašuje, kdo daje pravico temu »političnemu gibanju italijanskih katoličanov«, da obiskuje župnike po Italiji in jih skuša pridobivati za svojo politično smer. Svarilo se končuje z besedami, da ustvarjajo take samovoljne pobude zgolj nezaželeno zmedo.

EVROPSKI KANCLER

Oton Habsburški, ki še vedno na tiho upa, da bo zasedel prestol Franca Jožefa, je imel prejšnji teden v Bruslju zanimivo predavanje. Zavzemal se je za politično skupnost Evrope, v kateri naj ne bi nobena država prevladovala. Gospod Habsburg predlaga tudi, naj bi zunanji ministri evropskih držav izvolili skupnega »kanclerja Evrope«. Ni pa povedal, ali kandidira on na to odlično mesto.

Smrt slavnega slovenskega pevc

V ponedeljek je umrl v Ljubljani veliki slovenski pevski umetnik in glasbeni pedagog Julij Betetto. Rodil se je v Ljubljani leta 1885. Petja se je izučil pri mojstru Hubadu. Že leta 1903 je nastopal kot basovski solist v ljubljanski Operi. Nato je dolgo let pel v dunajski dvorni Operi, kjer si je pridobil slavo enega izmed prvih evropskih umetnikov. Nastopal je tudi skupaj z mojstrom Carusom.

Leta 1922 se je vrnil v Ljubljano. Pevsko umetnost je povzdignil na zavidljivo višino kot profesor konservatorija in kasneje kot rektor Akademije za glasbo. Za svoje kulturno delovanje je prejel najvišja državna odlikovanja. Slovenska umetnost je zgubila z Betettom enega najmočnejših oblikovalcev petja in glasbe.

Čemu polet na Venero?

V znanstvenih krogih astronomov se že dalj časa plete razgovor, ali je bolj važen polet na Luno ali na Venero. Vse kaže, da so se sovjetski znanstveniki odločili, da najprej preiščejo naš sosedni trabant, Luno, ki je oddaljena od Zemlje približno 384 tisoč kilometrov. Ameriški astronomi so se pa odločili za obisk Venere, ki je za Soncem in Luno najsvetlejša zvezda na nebu. Njena največja razdalja od Zemlje znaša 257 milijonov kilometrov, najmanjša pa 42 milijonov. Amerikanci so z rtiča Canaveral že poslali proti zvezdi Veneri ali Večernici raketni izstrelek »Mariner II«. Več kot 10 milijonov dolarjev so potrošili za njegovo

izdelavo in za stotine vanj vdelanih instrumentov. Šeststo strokovnjakov na raznih področjih se je leta in leta ukvarjalo z načrti in izdelavo dragocenega raketnega izstrelka, ki se ne bo nikoli več vrnil na Zemljo. Čemu je torej treba potrošiti toliko milijard?

Odgovor nam daje 40-letni elektroinženir Bob Parks. Ta mož je vodja »Planetnega načrta« na visoki tehnični šoli v Kaliforniji. Na razpolago ima neomejene kredite za uresničenje planetarnih poletov. Pomaga mu skupina kakih dvesto znanstvenikov. Parksov znanstveni sloves je

(Nadaljevanje na 8. strani)

NOVICE

Revolucija v Togu

V nedeljo zjutraj je padel pod streli zarotnikov Silvan Olympio, predsednik zapadnoafriške republike Togo. Republika je bila pred vojno sestavni del istoimenske nemške kolonije. Dežela je precej bogata na poljedelskih in rudniških proizvodih.

Olympio je bil eden najsposobnejših afriških državnikov. Imel je evropsko izobrazbo; njegova žena je hči nemškega pastora. Vladal pa je precej samooblastno, oprt na svojo stranko »Unija Toga«, ki je pri zadnjih volitvah leta 1961 dobila 99% glasov. Z opozicionalno zvezo »Juvento« je precej neusmiljeno pometal. Uprli so se mu nižji častniki in podčastniki pod vodstvom narednika Botdjole. Oblast ima zdaj trdno v rokah vojaški odbor, ki ima podporo sosednje republike Gane in morda še kake evropske države. Večina afriških držav pa je obsodila umor, ki utegne imeti še velike posledice v mladih državah na Gvinejski obali.

Na Himalaji

Kakor kaže, se bo indijsko-kitajska meja na Himalaji kmalu na novo vnela. Kitajski minister Cu-En-Laj je namreč zavrnil predlog za daljše premirje, katerega je postavila konferenca šestih azijskih držav v Colombu.

Indija se že pripravlja na novo kitajsko ofenzivo. To pot pa ne bo stala nasproti sovražnikovi ofenzivi tako praznih rok kot lani. SZ je že začela pošiljati v Indijo reakcijska letala. Prav zaradi te sovjetske pomoči Kitajci še bolj napadajo Hruščova kot izdajavca komunizma. Na dan so pa prišli tudi vzroki, čemu se je kitajski prodor v Assam tako naglo ustavil. Sovjetska zveza je namreč dobavljala nafto za kitajske tovornjake in letala. Zaradi spora s Pekingom je pa Hruščov nenadoma ustavil dovoz tega najvažnejšega pogonskega sredstva in ustavilo se je tudi 9.000 tovornih avtomobilov, ki so oskrbovali kitajske čete na Himalaji. Naravna posledica je potem bila, da je morala prenehati tudi kitajska ofenziva. Prav to ozadje je tudi vzrok poglavljenega nasprotovanja med Pekingom in Moskvo.

Sovjetsko - ameriški razgovori

Na obnovljenih sovjetsko-ameriških pogajanjih v razorožitvi, ki so se začeli na sezu OZN, je šef ameriške delegacije Foster vztrajal na tem, naj Sovjetska zveza čaka, kako deluje priprava za odkrivanje jedrskih eksplozij. Sovjetska zveza namreč trdi, da lanko s pomočjo takozvanih »črnih skrinjic« avtomatično registrirajo jedrske eksplozije ne glede na to, ali gre za poskuse nad ali pod zemljo.

ZDA in Velika Britanija še vedno zahtevajo inšpekcijo na kraju samem, ko gre za sklenitev sporazuma o popolni prepovedi jedrskih poskusov. Na sovjetsko-ameriškem sestanku, ki je trajal dve uri, so razpravljali o možnosti, da bi našli kompromisno formulo dveh držav o sklenitvi sporazuma za prepoved jedrskih poskusov.

Povodni turizem

Turizem po kopnem, po morju in v zraku je danes že nekaj vsakdanjega. K tem vrstam se bodo pridružili prihodnje leto še turistični izleti pod vodo. Zamisel se je porodila v klasični deželi turizma, v Švici.

Jacques Piccard, sin znanega raziskovalca morskih globin Avgusta Piccarda, je že napravil načrte za turistično podmornico »Mioshaf«. Za enkrat še ne bo vozila izletnikov po oceanskem dnu, pač pa po globinah Zenevskega jezera. Podvodni čoln je dolg 25 metrov, sprejme lahko do 40 potnikov in se potopi do 300 metrov globoko. Izletniki bodo mogli občudovati skozi močna stekla čudovito življenje v vodnih globinah. Podjetniki računajo, da bo podvodni turizem donasal precejšnje dobičke.

NAJDALJSI MOST

Ta mesec so odprli za promet najdaljši most na svetu. Veže povprek celotni zaliv Maracaibo v Venezueli. Dolg je 9 kilometrov, širok pa 18 metrov. Ker je visok 40 metrov, bodo mogle pluti pod njim tudi velike oceanske ladje. Gradili so ga tri leta in pol. Zgradba, ki je mojstrovina moderne tehnike, je stala 6,5 milijarde lir. Služil bo v prvi vrsti za prevažanje nafte, ki ima prav na dnu Maracaibskega zaliva najmočnejše vrelce.

Italija v mrzlih kleščah

Skoro teden dni je že, odkar je mrzlotni val zajel vso Evropo. Najbolj je pritisnil v švicarskih alpskih dolinah, kjer so imeli pravi mrzlotni tečaj. V vasi La Brevine v pogorju Jura je padel toplomer na 40 stopinj pod ničlo. V skandinavskih državah so zmrazili celo morski preliv.

Mraz je stisnil v svoje klešče tudi ves Apeninski polotok. V Južnem Tirolu imajo 20 do 25 stop. mraza. Po vsej Padski nižini 15; zamrznila je tudi beneška laguna. Na Siciliji in Sardiniji sneži. Zimski mraz je povzročil že tudi precejšnjo škodo; samo v Liguriji je na cvetličnih nasadih že 10 milijonov lir škode. Ob Gardskem jezeru so uničeni vrtovi limon in oranž; prizadeti so tudi na jugu. Na Sardiniji pa ne bo skoraj nič pridelka artičokov.

V Gorici se najnižja temperatura suče že nekaj dni okoli 10 stopinj pod ničlo. V Trstu pa okoli 6 stopinj. Do tako nizke temperature, kot je bila leta 1929, pa še nismo prišli.

Tržaškega

Sesljan:

RAZDELITEV NAGRAD

V hotelu pri »Sedmih palčkih« v Sesljanu je bila v nedeljo krajša slovesnost, pri kateri so razdelili nagrade ustanovam in posameznikom, ki so sodelovali pri razstavi fotografskih posnetkov z motivi s Tržaškega ozemlja.

Razstavo so najprej priredili v Miljah, nato v Sesljanu in sedaj jo bodo prenesli v Zgonik.

Za predsednika turističnega urada za Devin in Sesljan je bil z odlokom pristojnega ministrstva imenovan Remigio Lenarduzzi, ki biva v begunskem naselju v Sesljanu in je občinski svetovavec devinsko-nabrežinske občine, izvoljen na listi Kršč. demokracije. Po poklicu pa je kmetijski izvedenec, v službi pri Kmetijskem nadzorništvu v Trstu.

Doslej pa še niso znana imena ostalih članov upravnega odbora. Odbornike bo imenoval prefekt.

VESEL DOGODEK

Družini Pavleta Merkuja, profesorja na slovenski višji srednji šoli v Trstu, se je pred dnevi rodil sinček, ki so mu dali ime Andrej. Ob tem veseljem dogodku srečnim staršem iskreno čestitamo.

Kmetovavci: dvignite nakazila

Kmetijsko nadzorništvo v Trstu sporoča, da je pričelo razdeljevati nakazila kmetovavcem, ki so predložili prijavo o škodi, ki jim jo je povzročila suša.

Pomoč obstaja v prispevku 50% nakupne cene močnih krmil (za kmetovavce, ki jim je suša povzročila škodo na pridelku sena in ki imajo živino) in umetnih gnojil za tista posestva, ki so imela škodo v vinogradih in pri drugih kulturah.

Vsota, ki ustreza ostalim 50% cene močnega krmila ali umetnega gnojila, plačaš pri skladišču Kmetijskega konzorcija v silosu za železniško postajo, ko dvigneš krmila. Če želiš odložiti plačilo te vsote, ti bo Kmetijski konzorcij nudil kredit na brezobrestno kmečko menico. V tem primeru mora dvigniti krmilo ali umetno gnojilo gospodar sam, ki bo tudi podpisal menico.

Da bi razdeljevanje potekalo brez ovir, bo Kmetijsko nadzorništvo — soba št. 3 — Ulica Ghenga, št. 6/I, izdajalo nakazila po sledečem vrstnem redu:

18.-19. januarja: Greta, Rojan, Rocol, Koštalunga, Campanelle, Sv. M. Magd. Spodnja, Sv. M. Magd. Zgornja, Katinara, Škedenj, Repentabor (vsa občina);

21.-22. januarja: Devin, Nabrežina (vsa občina);

23.-24. januarja: Zgonik (vsa občina);

25.-26. januarja: Dolina, Boršt, Zabrezec, Ricmanje, Boljunec;

28.-29. januarja: Prebeneg, Mačkovičje, Log, Podlonjer, Pesek, Gročana, Draga, Botač, Kroglj, Domjo, Jezero;

30.-31. januarja: Stramar, Milje (vsa občina).

Ce kdo zamudi rok, bo lahko dvignil nakazila v naslednjih dneh, vedno po 12. uri ter po 30. januarju vsak dopoldne; razdeljevanje se bo zaključilo nepreključno 9. februarja.

RAZDELJEVANJE MOČNEGA KRMILA ZA KOKOSI JAJČARICE PO ZNIZANI CENI

Kmetijsko nadzorništvo iz Trsta sporoča, da je pričelo izdajati nakazila za nakup močnega krmila za kokoši jajčarice. Prispevek znaša 50% nakupne cene; razdeljevanje pa bo trajalo, dokler ne bo izčrpana razpoložljiva vsota.

Za vsakih 25 kokoši je nakazanih 5 kg krmila. Ko dvigneš nakazilo plačaš razliko v korist Kmetijskega konzorcija.

ODLIČEN USPEH SG V TRSTU

Jugoslovanska televizija je prejšnji petek vključila v svoj spored Pirandellovo delo »Čepico s kraguljčki« v izvedbi Slov. gledališča v Trstu. Za naš ansambel je to prav gotovo pomemben dogodek, saj se je prvič zgodilo, da je nastopilo pred tako široko publiko in pred televizijsko kamero.

Reči moramo, da so vsi igralci odlično prestali preizkušnjo in tako pokazali vse svoje umetniške sposobnosti ne samo kot posamezniki, temveč tudi kot dramska skupina. Pri tem ima seveda mnoge zasluge tudi režiser Adrijan Rustja, ki mu je treba za ta nastop še posebej čestitati.

Menimo, da so bili s to oddajo zadovoljni tudi gledavci, saj so določeni prizori pršli še do večjega izraza kot na odru v Avditoriju ali kaki drugi dvorani. Nastop so snemali v prostorih Studia Ljubljane.

Barkovlje:

O STANJU NASIH CEST

V dopisu iz Sv. M. M. Spodnje, ki je bil objavljen v zadnjem N. L., smo brali, kako se tamkajšnji prebivalci pritožujejo nad slabim stanjem cest in pomanjkanjem javne razsvetljave. Enake in morda še hujše pritožbe pa bi lahko napisali Barkovljani, saj večina njihovih poti še zdaleč ne ustrezajo potrebam in nekatere so bolj podobne kozjim stezam kot predmestnim potem.

Saj je bila še do pred kratkim v naravnost obupnem stanju celo pokrajinska cesta Trst-Prosek in so jo šele nedolgo tega delno popravili. Ta važna cesta pa bi morala biti tudi razširjena in šele potem bi lahko govorili, da je popolnoma urejena.

Prav bi zato bilo, če bi si stanje cest v Barkovljah temeljito ogledal tudi kakšen občinski mož in nato poskrbel, da bi poti tudi popravili in uredili.

NOVA ŽELEZNIŠKA POSTAJA NA OPČINAH

V soboto bodo slovesno odprli novo železniško postajo na Opčinah. Obe dosednji postaji bosta odpravljeni, tako da se bodo vlaki odslej vsi ustavljali na novi postaji, pa naj vozijo na progi Trst-Ljubljana ali na progi Trst-Jesenice.

Dela so trajala več let. Stroški znašajo 1 milijardo in 600 milijonov lir.

IZ SINDIKALNEGA ŽIVLJENJA

V petek bo štiriurna stavka kovinarskih delavcev, uslužbenih pri zasebnih podjetjih. Delavci te stroke zahtevajo, naj tudi zasebna podjetja vključijo v delovno pogodbo enake pogoje, kot veljajo za delavce, ki so v službi pri državnih podjetjih. Ne-

katera zasebna podjetja so te zahteve že sprejela.

Podjetje Salda je začasno odpustilo z dela 17 uslužbencev, med katerimi so tudi vsi člani notranje komisije. Kot vzrok navaja, da ni dela. Proti temu ukrepu so sindikati odločno nastopili.

V sredo so v Trstu stavkali brivci in damski frizerji. Gre za znak protesta, ker parlament ni sprejel zakona, ki bi uredil izdajanje dovolilnic za odpiranje novih brivnic in frizerskih salonov.

GLASBENA MATICA — TRST

V soboto, 19. januarja, ob 21. uri
v dvorani na »Stadionu prvi maj«

VEČER ZABAVNIH IN NARODNIH POPEVK

sodelujejo:

**kvintet bratov AVSENIK ter duet
Ema PRODNIK in Franc KOREN**

napoveduje:

Svetozar GUČEK

Vstopnice bodo na razpolago v petek in soboto v Tržaški knjigarni, ul. Sv. Frančiška 20, tel. 61-792 ter eno uro pred pričetkom pri blagajni dvorane.

PONOVITEV:

v nedeljo, 20. januarja, ob 16. uri v dvorani »Ljudskega doma« v Sv. KRIZU. Vstopnice bodo na razpolago eno uro pred pričetkom pri blagajni dvorane.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

V nedeljo, 20. jan., ob 17. uri na Kontovelu

André Roussin

»KADAR SE STORKLJA ZABAVAL«

komedija v štirih dejanjih

Beneška Slovenija

TIPANA

Danes pa vam ne bomo pravili o naših slabih cestah, revščini in zapuščenih hišah. Pač pa nekaj o naših izseljencih, ki se ubadajo po svetu za ljubi kruhek. Dosti jih je, ki v tujini kar utonejo in ne slišimo nič več o njih. Drugi se vračajo vsaj za praznike pogledat v rojstni kraj. So pa tudi taki, ki delajo s svojim poštenim delom čast sebi in tudi domačim. Prav pred kratkim je velik nemški dnevnik, imena ne znamo povedati (to je Esslingen Zeitung — op. uredništva), pisal o našem rojaku Otelu Ronku in še o drugih, kako so to izvrstni in delavni ljudje. List hvali tudi njih strokovno sposobnost in discipliniranost. Razen že omenjenega rojaka so pohvaljeni tudi naši delavci iz Nem in Čente. Zaposleni so pa pri železniški upravi v Stuttgartu kot motoristi in zidarji.

SENT LENART

V našem okraju imajo dosti načrtov za različna javna dela. Ustanova za gorsko gospodarstvo je že oddala v najem dela za uravnavo hudournikov in vodovodov. Uredili bodo strugo Kozice od Čemurja do Spodnjega Mersina. Stroški so preračunani na 8 milijonov lir. Voda je vedno nagajala, poplavljala in izpodjedala rodovitno zemljo. Prav tako je bila potrebna tudi napra-

Dr. VRTOVEC JOŽE (jun.)

SPECIALIST ZA ZOBNE
IN USTNE BOLEZNI

Asistent na zobozdravniški
Univerzitetni kliniki v Padovi

Sprejema v TRSTU:

VIA CARDUCCI — VOGAL VIA MILANO

Telefon: 68-349

Glas staršev:

NOVO ŠOLSKO POSLOPJE V GORICI

Glede nameravane zgradbe skupnega poslopja za vse slovenske šole v Gorici smo prejeli že več pripomb in ugovorov.

Med temi se nahaja tudi pismo, podpisano od skupine slovenskih staršev iz mesta. V izvirniku rade volje objavljamo vsebino teh pritožb.

Starši pravijo, da jih veseli, da se oblahti brigajo za zidavo vsem pogojem sodobne pedagogike ustreznih poslopij. Tudi za naše šole. Ker pa šola v moderni državi ni zadeva samo šolskega ministra in šolskih oblasti, marveč še dosti bolj družin, ki imajo šoloobvezne otroke, imajo pač starši prvi besedo pri stvari. Saj šola ni samo zaradi šole, ampak zaradi otrok. Vsaj tako bi moralo biti v moderni državi, kjer državljani sodočuje o občekoristnih zadevah in ne kakšen paternalističen minister, župan ali občinski mož.

Kot se je občinski odbor in menda tudi mestni svet odločil, naj bi stalo novo šolsko poslopje nekje na koncu Stražic ob Soči. In to za vse slovenske vrtce, osnovne in srednje šole skupaj. Že to dejstvo, da stlačijo pod eno streho male otroke in osemnajst do dvajset let stare višješolce, ne ustreza pedagoškim načelom.

Drugi, še važnejši vzrok, da niso starši zadovoljni s prostorom, kjer naj bi stalo novo šolsko poslopje, je pa prevelika oddaljenost za premnoge šolarje in dijake. Večina slovenskih družin prebiva v severnem delu mesta. Od tam do Stražic pa je tričetrt ure in za nekatere tudi cela ura hoda. Kako naj torej starši pošiljajo zlasti pozimi, v mrazu in dežju svojo decu v vrtce in otroke v ljudsko šolo tako daleč na drugi konec mesta? Avtobusnih zvez ni, lastnih avtomobilov pa tudi nima večina.

- Ravnalska dolina

va vodovoda v vasi Ušivca in Zabrdi; potrošili bodo za urejeno napeljavno pet milijonov in pol. Ta denar ne bo vržen proč, ker bo velikega pomena za naše hiše in tudi za živino. Ob suši je bilo potrebno natičiti vodo na glavi, v zimi pa razbijati led na studencih in potokih, če smo hoteli priti do kaplje vode.

RAJBELJ

Le redki stari ljudje se še spomnijo hudega potresa pred prvo svetovno vojno, ki je zasul precej rogov v rudniku in je tudi požrl rudniško bolnišnico. Te spomine so obujali stari očanci prejšnji terek. Zvečer proti deveti uri in pol so prebivalci v Rajblju občutili močan potresni sunek, nato so sledili še trije šibkejši. Ljudje so v strahu bežali iz hiš. Še bolj v skrbeh so pa bili za svojce, ki so delali na nočni izmeni v rudniku.

Kot so pozneje ugotovili, so bili ti zemeljski sunki le krajevnega značaja. Bržkone se je v spodnjih rudnikovih etažah utrgal mogočen usad, ki je pretresel vsa okolico. Geologi zdaj preiskujejo, ali so kaj prizadete svinčene in cinkove plasti v globinah rudnika. K sreči ni bilo nobenih žrtev. Le ena hiša v mestu je precej poškodovana in se bodo morali stanovavci izseliti.

na slovenskih staršev. Ali naj matere puste otročiče brez spremstva v oddaljeno šolo po nevarnih prometnih ulicah?

Čudimo se zatorej tistemu, ki je izbral tako odročeno kraj za novo šolo, ne da bi zaslišal poprej glas najbolj prizadetih. Nekateri so tudi mnenja, da se skrivajo pri izbiri prostora tudi kaki zahrbtni nameni. Ali nima kdo namena, da bi se okoristil pri prodaji stavbnega prostora?

V pismu starši tudi dostavljajo, da bo mnogo slovenskih družin prisiljenih pošiljati otroke v bližje italijanske vrtce in osnovne šole, če bodo res postavili slovensko šolo preveč daleč. Morda je pa ta tisti kriti namen, da bi se na lep način onemogočil dotok slovenskih otrok v njih šolo in bi se na tak način izpodrezale korenike vsem slovenskim šolam v Gorici sploh. Preden bo torej padla prav zadnja beseda glede lokalizacije novega poslopja, naj se upoštevajo tudi potrebe in želje staršev, razen če niso v ozadju skriti nameni in bo treba drugače udariti.

-0-

Gornjim izvajanjem se pridružujemo tudi mi. Dodajamo pa še mnenje, da tudi za slovenske srednje šole zadostujejo sedanja štirisoška poslopja. Seveda — in to je važno — da se primerno preuredijo, izpopolnijo s kabineti, centralno kurjavo in potrebnimi pritisklinami, kar bi gotovo manj obremenilo občinski proračun, kot pa nameravana zidava izven mestnega središča. Dobro pa bi bilo, da bi v javnosti o zadevi malo več spregovorili.

Ravnatelj goriških srednjih šol prof. R. Žič je v nedeljo pojasnil po radiu svoje stališče, ki se v glavnem ujema z zgornjim.

SOLKANSKO POLJE

Nekaj časa je že minilo, odkar se nismo oglasili v javnosti in kaj potožili. Navajeni smo pač, da je naš mestni del, čeprav je še kmetski, menda najbolj zanemarjen od vseh v goriški občini. Tu mislimo najprej na naše ceste. Poletji se še vidi kak cestar, ki tu pa tam posiplje z gramozom luknje in jame. Pozimi in posebno v dežju, pa ne svetujemo, da nas pridete obiskat. Posebno cesta Brigata Etna je že taka, da je bolj počobna vodnemu jarku kot pravi cesti. Ob njej je vedno več novih hiš tja do ceste Scogli, a resrečni stanovavci, ki so v resnici občinskim možem za hrbtom, morajo bresti vodo po cestnih luknjah ali pa požirati prah. Koliko časa bo mo še glas vpijočega — na Solkanskem polju?

ŠTANDREŽ

Počasi, počasi bo tudi naš Štandrež popolnoma spremenil svoje zunanje lice. Komaj dvajset let tega je bil še preprosta zelenjadarska vas, danes je že skoro moderno predmestje. V bližnji bodočnosti bo pa postal važno prometno križišče. Po načrtih, ki se bodo morali uresničiti, bo tekel ves tovarni promet iz Vidma in krmanskega okraja proti Trstu prav skozi Štandrež in se bo ognil mesta.

Iz Goriške

Za sedaj pa so z novo prometno smerjo še težave. Od Rojc proti nekdanjemu središču vasi je le še preveč ovinkov in ozkih cest. Začetna dela za prehod s trga pred cerkvijo na Mirensko cesto bodo kmalu v teku. Razširiti in asfaltirati bo treba vso cesto preko železniškega prehoda. Do pokopališča je sicer že asfaltirana, manjkata pa še ostali dve tretjini. Nastale so tudi težave pri cenah za odkup zemljišč. Občina je dala v ta namen 5 milijonov lir in pol, kar pa je seveda premalo za odkup dobre štandreške zemlje. Najbolj neroden bo pa seveda prehod čez progo. Zdi se, da so oblastva pri izdelavi načrtov premalo dalekovidna.

Prejšnji teden smo kar trikrat poslušali mrtvaški zvon. Umrli sta tudi naši sosedi: gospa Brisko iz trgovine in še razmerna mlada žera Nanut, poročena z orožniškim podčastnikom. Bog daj njim zaslužen pokoj, družinam pa tolažbo!

TRŽIC

Tržiške ladjedelnice so se konec prejšnjega tedna pripravljale na splovitev moderne prekooceanske potniške ladje »Oceanica«. Krstno slavo parnika so pa spremljale že ob rojstvu vsakovrstne neugodnosti. Najprej je moral zaradi bolezni odpovedati svojo udeležbo državni predsednik Segni. V soboto je odpovedal svoj prihod tudi njegov namestnik minister Bo. V nedeljo pa so morali prenesti splovitev zaradi nenadnega neugodnega vremena. Pritisnil je mraz do osem stopinj pod ničlo. Okoli desete ure dopoldne je pa začela pihati burja z 80 do sto kilometrov na uro. Razbila je varovalna stekla na tribunah za goste, raznesla po ladjšču vse orodje in vrvi, velikanska ladja na gredlju se je pa začela tako močno majati, da je vodstvo ladjedelnice prepovedalo tudi delavcem stopiti v bližino ladje. Splovitev so morali iz vseh teh vzrokov prenesti na torek.

SMUČARSKI IZLET

V nedeljo je priredil športni odsek goriških slovenskih srednjih šol celodnevni smučarski izlet v Žabnice. Udeležilo se ga je okoli trideset dijakov in dijakinj, ki so se dokaj pridno vrteli po snegu, čeprav ne moremo še govoriti o pravih smučarskih tekmah. Izlet je potekal v veselem razpoloženju, čeprav so se voditelji bali, da bodo imeli kako smolo po zamrznjenih cestah.

Podoben izlet na snežne poljane pri Ravsclettu sta imela tudi italijanski planinski klub CAI in ENAL. Pri tekmah je zmagala Cotič Vera iz Sovodenj v ženski vrsti; med moškimi pa Aleksander Rolih. sin umrlega in znanega goriškega trgovca. Veseli nas, da se naši ljudje uveljavljajo tudi pri italijanskih športnih organizacijah.

RODITELJSKI SESTANEK

Ravnateljstvo Slovenske strokovne šole v Gorici javlja, da bo v nedeljo, 20. t. m., prvi letošnji roditeljski sestanek, in sicer v šolskih prostorih v ulici Croce 3, ob 10.30. Vabljeni so starši in vzgojitelji dijakov.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Razgovor s Spacalom po razstavi

Tržaški umetnik o svojih izkušnjah z zadnjimi razstavami

Kako ste bili zadovoljni z obiskom?

Razstavo je obiskalo okrog 3.000 ljudi, kar je za tržaške razmere in za osebno razstavo že rekordno število. V primeri z mojo zadnjo razstavo v Mali galeriji v Ljubljani v mesecu aprilu lani

pa to niti ni bilo mnogo, ker je tam obiskalo mo-
jo razstavo 32.000 ljudi.

Kot zanimivost in posebnost tržaških razstav naj omenim, da je bila moja slika, ki je bila izre-
bana v Občinski galeriji, plačana samo s prod-
nimi listki, kar se je zgodilo doslej samo trikrat:
pri Stracci, ki zelo ugaja okusu določene kon-
servativne publike, pri starejšem impresionistu Ber-
gagni, ki ima tudi že dolgo let svoje ljubitelje,
in pri meni kot prvemu izrazito sodobno usmerje-
nemu umetniku. Tudi to lahko služi kot merilo
zanimanja za mojo zadnjo tržaško razstavo.

In kako je bilo s prodajo?

Gmotni uspeh je bil zelo dober, z ozirom na
tržaške razmere. Prodal sem 12 grafik in 2 plošči.
Najbolj zanimivo pa je, da so jih kupili univerzi-
tetni študentje obeh narodnosti in srednješolski
profesorji ter učitelji. Niso pa pokazali nobenega
zanimanja sloji, ki imajo največ denarja, n. pr.
trgovci, ki služijo kupe milijonov. Študentje in
profesorji pa kupujejo slike tudi na obroke.

Kje boste razstavljali v bližnji bodočnosti?

Spomladi bom razstavil te stvari v galeriji »Si-
stina« v Milanu poleg akademije Brera. Pozneje
pa imam v načrtu še ciklično razstavo svojih del
v palači Strozzi v Firenci.

Umrli je veliki georgijski pisatelj

Georgijci so izgubili svojega narodnega pesnika
in pisatelja Grigola Robakidseja, ki je umrl v Že-
nevi, kamor se je izselil takoj po drugi svetovni
vojni iz groze nad krutostimi svojega rojaka Sta-
lina. Njegova žena, ki je bila tudi pisateljica, če-
prav ne tako pomembna, je umrla pred njim.

Robakidse je študiral v Göttingenu filozofijo
in je prva svoja dela pisal v nemškem jeziku. Vse-
bina in vzdušje teh del sta pa bila tako močno
georgijska, da je postal po svoji vrnitvi ra Kav-
kaz prvi predstavnik georgijskega naroda v litera-
turi. Njegov prvi roman, »Kačja srajca«, izšel le-
ta 1928, je še poln mistične dvoumnosti.

V romanu »Georgijsko dekle« iz leta 1932 je
prikazal dobro izgrajeno zgodbo, v katere središču
je stala Megi s svojimi nadnaravnimi zdravilnimi
močmi. Prav tako v letu 1932 objavljene »Kavka-
ške novele« so bile kmalu prevedene v razne ev-
ropske jezike.

Slaven je pa postal Robakidse predvsem s po-
gumno temo v knjigi »Umorjena duša«, v kateri
razpravlja o Stalinu in njegovem sistemu, ki je
Georgijce kruto potlačil v dveh vstajah. Delo pri-
kazuje mehanizem duševnega uničevanja.

Poteze ožornosti in osamelosti so pa v taki me-
ri zajele njega in njegovo delo, da je za njegovo
sedanje duševno stanje pomenila smrt samo re-
šitev.

Društvo slovenskih književnikov

V ponedeljek zvečer je bil v Ljubljani redni
občni zbor Društva slovenskih književnikov. Vodil
ga je dosedanji predsednik Anton Ingolič. Na
občnem zboru so izvolili nov odbor. Za predsed-
nico je bila izvoljena Mira Mihelič, za podpredsed-
nika so izvolili Toneta Seliškarja, za tajnika Du-
šana Moravca in za gospodarja Venceslava Wink-
lerja.

Društvo slovenskih književnikov ima zdaj 133
članov. V preteklem letu je dobilo društvo precej
obiskov iz drugih držav, tako z vzhoda kot z za-
hoda, a prevladovali so književniki iz vzhodnih
držav. Uradne delegacije so prispele iz Vzhodne
Nemčije, Romunije, Češkoslovaške, Poljske in Sov-
jetske zveze, torej iz petih vzhodnih držav, med-
tem ko je prišla samo ena delegacija iz zahodne
Evrope, in sicer iz Belgije. Pripomniti pa je treba,
da so bile to uradne delegacije, ki jih je povabila
v goste Osrednja zveza književnikov Jugoslavije s
sedežem v Beogradu, medtem ko so slovenski knji-
ževniki povabili preko svoje komisije za zvezo s
tujino poleg književnikov iz Poljske in Češkoslo-
vaške tudi posamezne pisatelje iz raznih zahodnih
držav, kot na primer iz Anglije, Avstrije in od
drugod. V preteklem letu je bila ustanovljena slo-
venska sekcija PEN-kluba. Z januarjem je začela
veljati posebna pogodba, ki ureja razmerja in od-
nose med društvom in PEN-klubom.

Člani društva slovenskih književnikov so obja-
vili lani 11 pesniških zbirk, 22 pripovednih in ese-
jističnih del in osem del za mladino.

TISOCLETNICA DELA SV. CIRILA IN METODA

Letos poteka 1000 let od začetka delovanja sve-
tih bratov Cirila in Metoda med Slovani. Solun-
ska brata sta Slovanom oblikovala staroslovanski
jezik, osnovala staroslovansko književnost in po-
stavila temelje slovanske cerkvene organizacije. Za-
to so sklenili slaviti v Jugoslaviji in drugih drža-
vah ta veliki in značilni jubilej nad vse svečano.

V zadnji številki glasila zagrebškega Staroslo-
venskega instituta »Svetozar Ritting«, ki ima na-
slov »Slovo«, je objavil ljubljanski znanstvenik
Fran Grivec rezultate svojega 40-letnega raziskova-
nja. Eden od teh zaključkov je, da obeh slovanskih
prosvetiteljev ne moremo imenovati v toliki meri
apostolov kot pa učitelja Slovanov. Slovani so bili
namreč krščeni še pred prihodom solunskih bratov.

Delovanje svetih Cirila in Metoda bodo prosla-
vili zlasti na IV. kongresu jugoslovanskih slavi-
stov, ki bo letos od 24. do 28. maja v Ohridu in
na V. Mednarodnem kongresu slavistov v Sofiji,
ki bo v septembru. Ohridski kongres bo imel z
oziroma na 1000-letnico začetka delovanja solunskih
bratov jubilejen značaj. Na kongresu bodo preda-
vali o delu in življenju svetih bratov in prikazali
pomen njunega dela ne samo za Južne Slované,
ampak tudi za vse slovanske narode.

V septembru se bodo pa sestali v Sofiji slavisti
iz vsega sveta. Organizacija kongresa je v rokah
Mednarodnega slavističnega odbora, priprave jugo-
slovanskih slavistov so pa poverjene Jugoslovans-
skemu slavističnemu komiteju v Beogradu, kate-
rega predsednik je dr. Bratko Kreft. V Sofiji bo
na kongresu vrsta referatov o delovanju obeh bra-
tov.

BRIGITTE BARDOT BO IGRALA V »PREZIRU«

Brigitte Bardot je podpisala pogodbo, da bo igra-
la glavno žensko vlogo v filmu po romanu Alberta
Moravie »Prezir« (Il disprezzo).

Roman je preveden tudi v slovenščino.

V razgovoru s časnikarji je igravka povedala,
da je pristala na ponudbo, da bi nastopila v tem
filmu, potem ko je prebrala Moraviev roman, ki
je nanjo napravil velik vtis. Film bo režiral Jean
Luc Godard.

Nova Palčičeva razstava v Trstu

V tržaški galeriji »La Cavana«, ki se je spe-
cializirala na razstave mlajših in nadpovprečno na-
darjenih umetnikov, razstavlja te dni mladi slo-
venski umetnik, Tržačan Klavdij Palčič. Palčič se
je pojavil v javnosti šele pred nekaj leti, a je ta-
koj vzbudil veliko zanimanje.

„Vera Verk“ v Ljubljani

Stalno gledališče tržaškega mesta je napravilo
odločilen in dolgo pričakovan korak za širše kul-
turno sodelovanje med Trstom in Ljubljano, v brk-
vsem šovinistom, ko se je odpravilo gostovat v
Ljubljano, kjer je v torek zvečer prikazalo dramo
Fulvia Tomizze »Vera Verk«. Vsebinska drama je
kot znano, vzeta iz življenja kmetov na istrskem
Krasu, zato je bila slovenskemu občinstvu še po-
sebnost blizu. Tako je razumljivo, da je sprejelo
»Vero Verk« zelo toplo. Med igravci in občinstvom
je bil takoj vzpostavljen živ stik in prav zato je
bila ljubljanska predstava te drame po mnenju
samih tržaških umetnikov in avtorja najboljše iz-
med vseh. Igravci in avtor, ki je spremljal skupi-
no Stalnega gledališča v Ljubljano, so bili delež-
ni pristranih aplavzov publike, med katero je bilo
veliko študentske mladine.

Tržaške igravce so pospremili v Ljubljano
tudi razne ugledne tržaške osebnosti kulturnega
življenja, med njimi mestni odbornik dr. Vener

in dr. Guido Botteri. Na obeh straneh je zapustilo
gostovanje prav ugodne vtise, sodeč po izjavah
udeležencev, in upanje, da se bodo taka medse-
bojna gostovanja nadaljevala.

V sredo zvečer so nastopili tržaški igravci s
Tomizzevo dramo tudi v Zagrebu.

JUGOSLOVANSKI BALET NA ITALIJANSKI TELEVIZIJI

Italijanska televizija je oddajala v sredo zve-
čer odlomke iz filma Alberta Lattuada »Stepa«, ki
so ga isti večer prvič predvajali v rimski Operi.
Televizija je oddajala med drugim nastop baletne
skupine jugoslovanskega državnega gledališča v
Beogradu, ki je sodelovala pri snemanju in je v
ta namen nalašč prispela v Italijo, medtem ko so
velik del filma posneli v Jugoslaviji. Oddaja je
bila na nacionalnem programu.

GOSPODARSTVO

Boj proti lakoti na svetu

Od okrog 3 milijard ljudi, kolikor jih danes živi na svetu, ima, po računih izvedencev, polovica ali poldruga milijarda ljudi premalo hrane, od teh jih je 500 milijonov skoraj stalno lačnih. Izvedenci nadalje trdijo, da zaradi pomanjkanja hrane umre vsako leto najmanj 25 milijonov ljudi, več milijonov pa oslabi. Lakota razsaja predvsem v gospodarsko nerazvitih predelih Afrike, Azije in latinske Amerike (srednja in južna).

Z dovažanjem hrane iz bogatejših predelov zemlje v kraje, kjer ljudje stradajo, se vprašanje lakote reši le za kratek čas in problem ostane odprt. Zato je FAO ali organizacija za kmetijstvo in prehrano, ki deluje v okviru Združenih narodov, izdelala načrt za odpravo pomanjkanja. Ta načrt predvideva: a) da se ugotovijo in precenijo viri in količine hranil; b) da se pridobijo na vsem svetu stotisoči kilometrov površin, kjer je obdelovanje mogoče z namakanjem ali drenažo — osušenjem, pogozdovanjem — in kjer je mogoča mehanizacija kmetijstva ter moderno gnojenje in uporaba dobrih semen; c) da se začne proizvajati rastlinska hrana in se začno reciti živali, kot ustreza podnebjju, kakovosti zemljišč in značaju posameznih predelov; d) da se bolje razvije ribolov v morskih in drugih vodah nerazvitih dežel in s pomočjo ribarske industrije omogoči razdeljevanje te dragocene hrane v revnih predelih; e) da se poučijo vlade in ljudstva, kako se najbolje izrabijo lastni viri gospodarskih dobrin.

Za popolno izvedbo tega načrta bodo potrebna številna desetletja, a glavno je, da je svetovna javnost prepričana, kako je potrebno načrt izvesti. Del tega načrta se že izvaja, delno tudi v naši neposredni bližini. V zadnjih 15 letih je FAO poslala v svet — v 80 držav — že nad 2000 raznih odposlancev in tudi posameznih strokovnjakov, ki so pomagali rešiti kakšno perečo vprašanje in tako prispevali k izboljšanju življenjske ravni nekaterih ljudstev. Tako je Egipt v nekaj letih potrožil pridelek riža s spremembo semen in z namakanjem tisočev hektarov puščave. V Sudanu je poslala FAO 3 strokovnjake, in sicer enega ameriškega inženirja, nekega indijskega izvedenca za gojenje riža in enega angleškega drevesničarja. Inženir je spremenil desetine reukih domačinov v izborne traktoriste, ki uporabljajo vse mogoče stroje. Z buldožerji so v kratkem času na obrobju puščave Sahare spremenili 380.000 kv. kilometrov suhe in nerodovitne površine v sorazmerno ugodno bivališče za 2 milijona domačinov, ki imajo dovolj vode za namakanje in za domače potrebe. Indijski izvedenec je v par letih dosegel, da pridelovanje riža sedaj zadostuje za potrebe domačega prebivalstva, ki so bile prej letno potrebne za nakup inozemskega riža. Angleški drevesničar je Sudancem in njihovi vladi odkril, kakšne zaklade imajo v lesu. Nastale so in še nastajajo nove žage in predelovalnice lesa, tako da je izvoz že znatno narasel. Samo

trije, a zares sposobni posamezniki so znatno izboljšali življenjske razmere 10 milijonov ljudi.

Ena sama velika družina

Tako deluje FAO tudi drugod: Na Ceylonu spreminjajo 31.000 kv. km nedonosne zemlje v rodovitna polja, v Kambodži so se izboljšale življenjske razmere, ker se je smotrno pričelo gojiti perutninarstvo, v Siriji in Grčiji so izvedenci FAO odkrili še neznane podzemelske reke in so s pomočjo novih vodnjakov pridobili ogromne količine vode. V Braziliji — pa tudi v drugih suhih krajih — so z gojenjem posebnih rastlin popetorili pridelek živalske krme in s tem dosegli, da je živinoreja vzcvetela in da krave dajejo 4-krat več mleka kot prej. Preko Sirije, Iraka in Iranu sejejo danes pšenico in ječmen na površinah, ki so prej veljale za nedonosne. Strokovnjaki FAO so pokazali, kako naj v Tukiaiji izrabijo bogate ribolove, ki niso bili prej zaželeni, ker so ribe zaradi hude vročine kmalu začele kužiti zrak. Pod Himalajo so na višinah preko 4500 metrov zastopniki FAO dali prnesti posnemalnike in pinje, s katerimi delajo izborna himalajsko maslo.

Takih in podobnih primerov bi lahko še navedli, a ozirom se raje po naši bližini. Po zaslugi FAO se je v Italiji in v Jugoslaviji, kot tudi v ostali Evropi in drugod po svetu, začela širiti setev ameriške hibridne koruze, ki danes s svojimi visokimi pridelki dovoljuje primernejšo in večjo rejo živine. Preko FAO dobiva naše kmetijstvo tudi druga bolj donosna semena. Italijan dr. Bonfiglioli je kot zastopnik FAO v Jugoslaviji pokazal, kakšni pridelki pšenice se dosežejo s pravilno kmetijsko tehniko in s setvijo ustreznega semena.

Razmišljanje ob članku:

Ne morajo odločati same

Vprašanje, o katerem je pisala Ondina v prejšnjem N.L. pod naslovom »Ne morejo odločati same«, je prav gotovo zelo zanimivo in važno. Vendar ko sem članek prebral, sem bil nekoliko razočaran, ker sem pač pričakoval, da bo Ondina dala konkretniji nasvet, kako naj dekletu, ki se znajde v takem položaju, iz njega reši. Problem je seveda resen, resnejši, kot si ga morda predstavljata mlado dekletu ali fantu, ki stojita pred poroko. Zato je jasno, da se ne more obravnavati in še manj rešiti z nekaj svinčnimi vrsticami. »Rešitev«, če jo lahko tako imenujemo, je Ondina prepustila staršem ali pa kakoli bolj izkušeni prijatelji. In tu imam pomisleke, da bi bila ta pot edino in resnično dobra ter uspešna. Zadevi je treba pogledati mnogo bolj do dna, kajti če bi bila tako enostavna bi bilo škoda trati čas in papir. Vsa stvar je obravnavana bolj z materialnega in sentimentalnega vidika, psihološka stran problema pa ni upoštevana.

Kot sem že omenil, dvomim, da bi znala vsaka mati ali kaka bolj izkušena prijateljica pravilno svetovati dekletu, ki se nahaja pred odločitvijo med bogatim, a neljubljenim zaročencem, in med ljubljenim, a ne petičnim fantom. Izkušnje?! Kakšne izkušnje? Nekje sem slišal izrek modrega moža: »Moje izkušnje niso tvoje izkušnje.« Rekli bi lahko, da lastne izkušnje ne prepričajo nikogar in ne veljajo za druge. Mati takega dekleta ima pač iz-

V našem listu smo že pisali o afriški slinavki in parkljevki, ki se je razširila že v Turčijo in so jo ugotovili tudi v Grčiji, torej na evropskih tleh. FAO je organizirala 30 km širok pas, ki naj loči že okuženo ozemlje (Turčija) od še neokuženega (Bolgarija in Grčija). Za nadzorstvo tega pasu in cepljenje vse tamkajšnje slinavke podvržene živine, je predviden strošek 7,5 milijona dolarjev, a evropske države nerade prispevajo v ta sklad. Jugoslavija in Avstrija sta obljubili oziroma že plačali nekoliko desetih tisočev dolarjev, Anglija je dala 300.000 doz cepiva in ravnotoliko so kupili s prispevki Švice in Islandije. Končno bo morala levji del plačati FAO, oziroma v tem primeru ZDA, ki edine redno plačujejo, za kar so se obvezale.

Tako poteka boj proti lakoti. Kot smo omenili, bo ta boj trajal nekaj desetletij, a bo končno uspel, ker bo tudi zmagač načelo, da tvorijo vsi ljudje na svetu eno samo veliko družino.

—0—

NOV RUDNIK BOKSITA V BIH

Te dni je začel obratovati nov rudnik boksita »Boksit« v Vlasenici. Računajo, da bodo v rudniku že letos nakopali približno 170.000 ton rude. Ker pa so odkrili precejšnje rezerve, nameravajo v naslednjih letih rudnik še razširiti.

Lani so nakopali v BiH približno 600.000 ton boksitne rude, kar je za 50.000 ton več, kot so jo pridobili leta 1961. Mostarski boksitni rudniki so tudi letos večino svoje proizvodnje namenili za izvoz, zlasti v Zah. Nemčijo, Francijo in Italijo, medtem ko bodo rudniki boksita iz Jajca in Bosanske Krupe tudi letos tako kot lani preskrbovali z rudo domačo tovarno aluminija v Kidričevem.

Zaradi manjše možnosti za izvoz rude pa letos ne bodo docela izkoriščene kapacitete boksitnih rudnikov v BiH. Trenutno si prizadevajo, da bi našli nove kupce in tako izrabili proizvodne možnosti boksitnih rudnikov.

Izkušnje iz svojega zakonskega življenja in te pač ne more prenesti na »bodočo« zakonsko življenje hčere, in sicer že zato ne, četudi pozna (ali vsaj misli) svojo hčer, prav gotovo ne pozna zaročenca (ne pozna ga v dno duše, in verjetno niti zaročenka ne). O zaročencu vesta (mati kot hči) dostikrat le, da je postaven, da izbrano govori in se vede, da ima donosen poklic in podobno. To so torej le zunanji znaki, in po teh je pač težko soditi človeka. Saj se celo prefinjeni falotje znajo lepo obnašati, lepo govoriti, biti pozorni na vsako željo zaročenke ali bodoče tašče, kot jim pač narekujejo trenutne okolnosti in koristi, dokler ne dosežejo zaželenega cilja. Toda kakšni so v resnici, kakšni so v svoji notranjosti — kakšen je njihov značaj? In nasvet, ki bi ga dobilo dekletu, ki ne zna odločiti samo, je tak, kakršen je pač značaj tiste osebe, ki ji svetuje.

Iz izkušnje mi je znano, da obstajajo tudi nezačajne matere. Vzemimo primer matere, katere zakonsko življenje je bilo bolj slabo kot dobro, ker ji mož ni znal ali ni mogel nuditi v skupnem življenju tega, kar si je želela. V mladi, lepi hčeri, ki je spoznala dobro, stoječega mladeniča, kateremu ničesar ne manjka, a ga ne ljubi resnično, išče morda mati rešitev iz svojega mizernega življenja: v tem primeru ji bo gotovo svetovila, seveda v skrbi za lepo bodočnost hčere (v resnici pa že

(Nadaljevanje na 9. strani)

V vrtincu

R. R.

»Potrebujem ga in ker ti nisi Maier, lju-bi moj, marveč odvetnik Komi, kjer gre tega blaga na debelo skozi. Če bi ne bil to, kar si, kako bi mogel imeti vilo ob morju?»

»Torej dobro, dvatisoč in petdeset gramov.« Zločinec se je zmuznil v hotel skozi okno na dvorišču, ne da bi ga bil kdo opazil. Malenkost je bila, priti do sobe. Oni je mirno spal v postelji. Bodalo ven! Dvakrat pritisneš. Tako se je zgodilo. Niti glasu ni bilo slišati. Kakor je prišel, po isti poti je morilec tudi zginil.

»Ali ste vedeli, koga ste zabodli?» je vprašal komisar.

»Ne. Zvedel sem šele iz časnikov.«

Ni bilo več dvoma, da je umor veljal doktorju Radiču. Ob življenje je pa prišel neznan šved. Ko je padlo ime Komi, so bili takoj razposlani agenti, da ga zgrabijo. Našli ga pa niso niti v uradu niti v njegovi vili. Zginil je...

Maja je bila prisotna pri zaslišanju morilca. Ko se je pozneje razgovarjala s policijskim nadzornikom, je ta izrazil mnenje, da ni treba pričakovati novega udarca, ker je Komi zbežal.

»Čudovito, kako ste vi prepoznali ptička. Se še spominjate večera pri policijskem načelniku?« se je poklonil nadzornik Maji. »Celo jaz vam nisem verjel, zdaj pa vidim, da ste imeli prav.«

Ko so naredili preiskavo v odvetnikovi pisarni, so odkrili v tajnem blagajniškem predalu zalogo mamil.

Važnejša so bila odkritja v bogatinovi vili. Maja in policijski nadzornik sta se podala tja v spremstvu dveh uradnikov. Ko so pozvonili, se je prikazal sluga: »Želite?»

»Odprite, policija! Odrejena je hišna preiskava.«

Sluga je prebledel in se je za korak umaknil. Policisti so že stopili v sprejemno vežo.

»Prosim, trenutek,« se je osvestil sluga. »Vas bom prijavil gospe.«

»Podvizajte se,« je zagodrnjal nadzornik in se je pogreznil v udoben naslonjaci pri kaminu. Z vljudno kretnjo je povabil tudi Majo, naj sede. Oba spremljevalca sta sta-

la pri vratih in občudovala razkošje te sprejemnice.

»Kot v filmu,« je pripomnila Maja in opazovala vzorec perzijske preproge.

»Da, s trgovino z mamili hitro obogatiš,« je dodal nadzornik.

Odprla so se vrata. Sluga je povabil: »Gospa prosi, da vstopite.« Maja in nadzornik sta se dvignila. Policijska agenta sta na ukaz z očmi ostala spodaj.

Salon, v katerega so stopili, je kar sijal v dragocenem razkošju, toda vse je bilo nametano brez umetniškega čuta.

Vitka čama jim je prišla naproti s kratkimi in hitrimi koraki. Opazilo se je, da se le s silo zadržuje. Nekoč je morala biti lepota, zdaj je pa kazala videz usahlega cveta.

»Dober dan, gospodje — gospa. Prišli ste, da...« ...izvršimo hišno preiskavo,« je dokončal nadzornik in dostavil svoj priimek: Jordan.

»Prosim, tu so moja izkazila. Gospodična tu je pa uradnica na kriminalnem oddelku.« »Ko je hišna gospodinja pogledala papirje, je nadaljeval: »Vaš mož se je spretno izmuznil aretaciji z begom.«

»Ne, on je odpotoval,« je kriknila užaljeno.

Nadzornik je komaj zadržal smeh: »Tako na naglo? Kam pa se je odpeljal?»

»Tega mi ni povedal. Kaj mu pa pravzaprav hočete? Čemu ste prišli?»

Nadzornik Jordan je žensko nevoljno pogledal: »Nikar ne slepomišite, saj dobro veste, kam je šel. Vaš mož ni samo glavar tolpe z mamili. Na vesti ima še drug zločin.«

»Še drug zločin?« je vprašaje zašepetala.

»Da, nagovarjanje k umoru.«

Ženska se je sesedla na stol. »To ni res,« je jecljala, »ne, to ne more biti res.«

Zdaj se je oglašila še Maja: »Na vsak način je tega obdolžen. Preiskava bo dognala, ali je morda nedolžen. Vaš sluga vam je gotovo povedal, da moramo preiskati hišo.«

Gospa Komijeva je vstala: »Prosim, preglejte vse natančno. Prav gotovo ne boste našli nič obtežilnega.«

15.

»Ne bomo nič našli? Morda zato ne, ker ste že vse prej odstranili,« je sarkastično pripomnil komisar. Morda ste pa pozabili na kako malenkost. — Kje je bil postavljen tajni oddajnik?»

Gospa je kar pobledela. »Tajni oddajnik? O čem pa govorite? Imeli smo pravilno prijavljeni radijski in televizijski aparat.«

»No, prav. Čemu se pa tako prestrašite, če vas vprašam?»

»Saj se nisem.«

Komisar je odprl vrata in je poklical oba agenta.

»Gospodje, pričnimo s preiskavo kar v tej sobi.« Agenti sta opravljala svoj posel prav natanko po vseh omarah in predalih. Šli so iz sobe v sobo, ki so bile vse razkošno opremljene. Tudi Maja in policijski nadzornik sta se udeleževala preiskave.

Gospa Komi se je držala zelo napeto. V gospodarjevi pisarni so vse papirje zaplenili. Enako tudi v sobi gospodinje, čeprav je silno ugovarjala. Gospodična Maša je pa kar histerično vpila, ko sta agenta spravljala v torbo tudi njena pisma. O kakem zavojčku opija ali česa podobnega ni bilo niti sledu v še tako skritem kotičku.

V kleti je obstal nadzornik pred zaprtimi vrati.

»Tu hrani moj mož posebna vina,« je hitela zatrjevati gospodinja. »Ključke ima samo on.«

Nadzornik je pomignil svojim ljudem, ki so kar s silo vdrli v prostor. Ob stenah so se vrstila stojala s steklenicami. Vsako posebej so pregledali.

Bolj ko so se preiskovalci bližali nasprotni steni, bolj je gospodinja postajala razburjena. Bistremu Majnemu in nadzorniškemu pogledu tudi to ni ušlo. Nenadoma je Maja otipala za stojalom skrit gumb. Ko je pritisnila gumb, so se odprla vrata v nov prostor.

Gospa Komi je preplašena vzkriknila. Pritekla je hči Maša, ki jo je komaj prestregla, da ni padla. Nadzornik je stopil v temen prostor. Ko je posvetil, je kar zažvižgal od začudenja. Ob steni je omara z vrsto predalčkov. V njih je nadzornik staknil z Majino pomočjo za tisoče in tisoče vrednosti vsakovrstnih mamil. Nadzornik Jordan se je obrnil k gospe: »Žal mi je, a spričo tega vas moram odpeljati na policijo.« (Dalje)

* (Nadaljevanje s 3. strani)

prodrli tudi v Moskvo, kamor ga je predsednik znanstvene akademije povabil na vrsto predavanj.

Bob Parks je izjavil svojim sodelavcem: »Za bodoče polete v osvetje je Venera neprimerno važnejša kot Luna. To vedo Rusi prav tako dobro kot mi. Oni so že poslali tja svojo poizkusno raketo, toda po štirinajstih dneh so izgubili zveze z njo.«

V čem obstoji ta večja važnost poletov proti Veneri, je Parks tudi povedal. Iz učenikov o kozmografiji vemo, da ima Venera izredno svetilnost. Razlagamo si jo pa tako, da odbija velik del od Sonca sprejete svetlobe. Odboj je pa posledica goste atmosfere, ki obdaja Venero. Jedro vsega znanstvenega raziskovanja tega planeta je prav ugotovitev, kakšne snovi sestavljajo njegov zunanji plašč. Ali ta plašč ne propu-

šča nobenih toplotnih žarkov in je zato na Veneri vsako življenje nemogoče in je torej tudi pristanek na njej povsem izključen? Drugi znanstveniki so pa mnenja, da vlada na tej zvezdi temperatura preko sto stopinj Celzija, tako da mora vsa voda izklapeti in je zatorej sleherno rastlinsko in živalsko življenje že v kali zatrto.

Tretja skupina znanstvenikov, med te spada tudi Parks, so pa bolj prepričani, da obdaja Venero gosto elektronsko polje, ki obvaruje površje zvezde pred preveliko vročino. Pod tistim gostim plaščem naj bi bile na Veneri toplotne razmere, ki so slične onim v najbujnejšem rastlinjaku. Primerna vlaga in toplota razvijata po mnenju teh strokovnjakov tako raznovrstno or-

gansko in morda tudi človeško življenje, kakršnega si ne more predstavljati niti najbolj bujna domišljija.

Te skrivnosti našega sosednega planeta mikajo raziskovalce vesolja. Če bodo našli tam kakšne ugodne pogoje za življenje, kot domnevajo, ne bodo vržene v prazno tiste milijarde.

Utegnil bo kdo vprašati, kaj bo pa potem, ko bodo vse to odkrili? Odgovor je prav lahek: na naši zemeljski obli je komaj 100 milijonov kvadratnih kilometrov, ki nudijo trem milijardam ljudi možnost za preživljanje. Današnji znanstveniki skušajo za prihodnje rodove pripraviti nova bivališča — in ta so morda na sosednih planetih.

Čemu polet na Venero?

ŠPORTNI PREGLED

PREGLED ITALIJANSKEGA ŠPORTA V LETU 1962

Nezadovoljstvo in pritožbe

Italijanski časnikarji, športniki in strokovnjaki se stalno pritožujejo, da vlada preveč zanemarja šport. Trdijo, da se vlada sploh ne zaveda važnosti, ki jo ima šport v današnjem času. Strokovnjaki izjavljajo, da vlada ni izpolnila obljub, ki jih je dala ob olimpijskih igrah leta 1960 v Rimu. Drugod — pravijo — vlade finančno podpirajo šport, s čimer omogočajo njegov razvoj. Današnji športni prvaki dosegajo tako raven, da meji ta že na skrajnost, kar je mogoče doseči samo s sistematičnim delom. V Italiji je prešla doba, ko so razni vrhunski prvaki (Coppi, Bartali, Pietrangeli, Consolini, D'Inzeo, Straulino, Mangiarotti) mašili globoko vrzel, ki je v resnici zijala v raznih športnih panogah. Ko so ti prvaki prenehali z udeleževanjem, so se uspehi »spremenili« v razočaranja in poraze. Zato je največja želja italijanskih športnikov, da vlada prične finančno podpirati šport in tako omogoči smotno delo. Prvi cilj italijanskega športa je: olimpiada v Tokiu leta 1964.

S športnim pregledom smo v resnici začeli že v prejšnji številki, in sicer s **konjskimi športi**. Omenili smo, da so lani gospodarili francoski konji (Nicolas Grandchamp in Newstar). Zaman se je upiral Tornese (italijansko prvenstvo je osvojila Guiglia), najboljši italijanski konj, ki je pa letos zastopil dirkališče. Tudi Antelami in Bragazzo sta bila večkrat poražena. V **jahalnih tekmah** sta se branila brata D'Inzeo.

V zimskih športih so Italijani dosegli častne izide. V **bobu** je Italija osvojila dve svetovni prvenstvi (bob-2 in bob-4, ki sta ga vodila Ruatti in Zardini). V **smučanju** so Italijani osvojili dve svetlinji: srebrno (Pia Riva — smuk) in bronasto (De Florian — tek na 30 km), kar se zadnja štiri leta še ni zgodilo. Častno so se branili Alberti, Miliani, De Nicolo in Senoner med moškimi, Riva in Schir med ženskami. V tekih napredujejo Stella, Nones in Genuin. V **hokeju na ledu** se Italija ni udeležila tekem za svetovno prvenstvo (zmagala je kot znano, Švedska), v drugih mednarodnih tekmah pa je dosegla zadovoljive izide: eno zmago, dva neodločena izida ter en poraz. Italijansko prvenstvo je osvojila ekipa Cortina Rex, ki je zmagala tudi na tekmovanju za pokal Bonacossa (Dialoli so bili prvi v tekmah za pokal Pedrolini). Velika razočaranja pa so Italijani doživeli v **drsanju na ledu** tako na svetovnem kot na evropskem prvenstvu. Najboljši Italijan je bil Gios, čeprav je prvenstvo osvojil De Riva. Nezadovoljivi so bili tudi izidi v **umetnem drsanju** (Brugnera se je uvrstila 11. v Evropi in 18. v svetu, čeprav je italijanska prvakinja. Abbondati, italijanski prvak, je šel 13. v Evropi).

Neuspehe so Italijani doživeli tudi v **veslanju**, in sicer predvsem na 1. svetovnem prvenstvu. Ljubitelji tega športa so neuspeh bolj občutili, ker so se bili italijanski čolni častno izkazali na zadnjih olimpijskih igrah. Izjemo tvorita le dva čolna: Falck (štiri brez krmarja) in Moto Guzzi (osmerek). Italijani se zelo trudijo, da bi uveljavili kratke čolne. V **kanulih** so kot vedno doživljali poraze. Najboljša sta bila Dezi (kanu) in Ziloli (kajak). Mladina se začnjenja zanimati za **jadrne športe**, kar razveseljuje strokovnjake. Uspehi bodo kmalu vidni. V disciplini 5,5 m S.I. je najboljši izide dosegla Volpina (Canessa in Carcano). V disciplini Dragoni se je izkazala Aretusa (Sorrentino), dobra je bila tudi Venilia (Porta). V disciplini Star pa so bili izidi nezadovoljivi. Merope (Caval-

lo) je bila samo tretja na evropskem prvenstvu, medtem ko je bil v disciplini F.D. najboljši Capio, evropski prvak in 6. na svetu. Porazi v disciplini finns (Pelaschier), uspehi v disciplini lightnigs (Segni je osvojil evropsko prvenstvo), porazi v disciplini snipes (Morin), zadovoljivi izidi v disciplini R.O.R.C. (Mait II in Corsaro II v tekmah Buenos Aires - Rio de Janeiro ter tekma pri otokih Bermude, ter Giraglia v tekmi po Sredozemskem morju). V **smučanju** na vodi se je lani odlikoval Bruno Zaccardi. Italijani pa so dosegli zadovoljive izide tudi v drugih tekmah in prav tako tudi tekmovalke. Italija je dosegla velik uspeh v **motonavtilki**, kjer je osvojila edino svetovno prvenstvo (Marchisio — 900 kg) in štiri evropska prvenstva (Guidotti, Libonori, Daimi in Persiano).

Ko že govorimo o motonavtilki, moramo omeniti še **avtomobilizem in motociklizem**. V avtomobilizmu so prednjačili angleški vozači (Graham Hill je postal svetovni prvak), Baghetti ter Bandini pa nista bila med prvimi. Tovarna Ferrari ni dosegla v tekmovanju posameznikov niti ene zmage. Le Scarfiotti se je častno izkazal in osvojil evropsko prvenstvo za gorske dirke. Svetovno prvenstvo tvornic se je letos odvijalo v treh delih: do 1000 km (1. Abarth), do 2000 km (1. Porsche) in čez 2000 km (1. Ferrari). Angleži so gospodarili v kategoriji junior. V motociklizmu so prevladovali motorji japonske proizvodnje vrste Honda in vrste Suzuki (125, 250 in 350 ter 50 km). Italija je osvojila samo eno svetovno prvenstvo. In sicer no za slugi tvornice M.V. Agusta 500 km. Najboljši italijanski vozač je bil Taveri na 125 km, ki je osvojil tudi svetovno prvenstvo. Ostali svetovni prvaki so: Degner, Redmann in Hailwood. Od Italijanov so se izkazali Venturi. Provini, Villa, Grassetti. V krosu je bil najboljši Angelini na 250 km in Ostero na 500 km, v vzponih pa Damiani.

(Dajte prihodnjč)

Ne morejo odločiti same

(Nadaljevanje s 7. strani)

računa, kako se bo ob bodočem zetu revanžirala za vse tisto, česar ji ni nudil mož, naj se kar brž poroči in naj opusti neumne predsodke o ljubezni in podobnem, češ, tudi jaz sem bila zaljubljena v tvojega očeta in vidiš, kakšno življenje sem imela in ga še imam. Moralne vrednote in značajnost bodočega zeta nimajo za tako mater nobenega pomena. So pa seveda tudi značajne matere, toda kaj naj porečejo hčeri, če zaročenca lahko presodijo samo po njegovi zunanosti. Kako naj pogodi pravega zaročenca za svojo neizkušeno hčer?

In zakaj naj bi ne imelo takega problema že starejše dekle pri 40 letih? Zato ker je bolj zrelo, bolj izkušeno! V čem je bolj izkušeno? Morda je v letih čakanja »na pravega« spoznalo mnogo mladeničev, toda o zakonskem življenju ravno tako ničesar ne ve.

Res, mnogo je zakonov, ki se sicer srečno začnejo, pozneje postanejo neznosni, in naposled pride do ločitve ali še hujšega. V mnogih primerih slišimo o ločitvah zaradi »nezdržljivosti značaja«. Toda pod to besedo se skrivajo najrazličnejši vzroki, ki niso za javnost in za katere vesta le zakonca (dostikrat za te intimnosti ne vedo niti matere). To pa je v veliki meri resnično odvisno od značaja obeh zakoncev, kajti pravi problemi se pričnejo že naslednje jutro, po končanem poročnem slavlju, ko je treba vstati in skuhati kavo, pa se mlada žena zave, da ne zna skuhati niti kave, kaj šele kosila. Prve dni mladi mož z nasmehom grenko požre, čez nekaj dni pa se že prikaže v vsem svojem značaju, ki pusti ubogo ženo s solznimi očmi. Da, značaj je tisto, česar Ondina ni omenila, in na to bi rad opozoril vse, ne samo mlada dekleta, ker sem prepričan, da bom s tem lahko nudil ne samo dokaj resnično sliko o posameznikih, temveč tudi nudil konkretniji nasvet. Seveda tudi ta razprava ali nasveti ne bodo nič pomagali, če se dekleta ali mladeniči in tudi starejši, ki stoje pred problemom izbire svojega življenjskega tovariša, ne vprašajo, kaj hočejo, kaj pričakujejo, kaj si žele od skupnega zakonskega življenja. Toda o tem prihodnjč.

Czozmoastro

ŽENA IN DOM

MIRNO ŽIVLJENJE V LEPEM, DRAGEM DOMU

Vsi ne posedujemo vile ali hiše, v kateri bi sami stanovali, ampak smo prisiljeni živeti v hiši, kjer so še druge družine poleg naše. Nehote zato pridemo včasih do tega, da začnemo deliti stanovalce v simpatične in antipatične, kar pa ni priporočljivo. V hiši bomo namreč lahko stanovali leta in leta in ako bomo svoje bližnje smatrali za slabe, jih bomo morali kot take prenašati vsa leta. To pa se res ne izplača. Kvečjemu lahko razdelimo svoje stanovalce v vljudne in nevljudne ter pazimo, da nas bodo tudi drugi prištevali med prve. To ni težko doseči. Dovolj je, da vljudno pozdravljamo stanovalce, kadar jih srečujemo in se ne pogovarjamo na dolgo z njimi. Skrbimo, da ne motimo brez potrebe stanovalcev, da ne odpiramo na ves glas radia ali televizije. Na drugi strani pa se ne smemo takoj jeziti, ako bližnji stanovalci zabija žeblje ob pozni uri (enkrat ali dvakrat to prenesemo). Ako imamo doma psa, mu ne smemo dovoliti, da maže stopnice, da se z vso močjo zakadi navzdol po hišnih stopnicah in podere na tla stare žene in preskoči otroke.

Velike stavbe, v katerih stanuje na desetine in desetine družin, se ne nahajajo samo v mestu, ampak tudi v okolici. Da živimo tudi v takih velikih stavbah mirno, je potrebno samo to, da se med stanovalci znamo prenašati. Mnogokrat nastajajo razna nesoglasja ali celo prepiri prav zaradi malenkosti; zaradi otroka, katerega pade na tla olupek pomaranče, ali starčka, ki prihaja domov ob pozni uri in tolče s palico ob tla. Človek si ne sme greniti življenja zaradi teh malenkosti.

So nekateri ljudje, ki nimajo sploh nobenega obzira do drugih in so zmožni opolnoči uporabljati pralni stroj ali sesalnik za prah ali pa premikati razne omare. So pa tudi taki ljudje, ki po deseti uri zvečer nategujejo ušesa, da slišijo morebitne

šume in ako se jim to posreči, takoj naslednje jutro tečejo k vratarju in se mu pritožijo, da niso celo noč zatisnili oči.

Vratar je nedvomno ena izmed glavnih oseb v veliki stavbi. Prva misel vsakega stanovalca mora biti ta, da mu ne da preveč dela, ker ga ima že dovolj. Nekateri mislijo, da lahko mažejo vežo in stopnice, ker niso njihove; treba je imeti zanje isto skrb kot za lastno stanovanje. Drugi mislijo, da je naloga vratarja ta, da sprejema razne pritožbe v škodo enega ali drugega stanovalca. Nekateri ljudje pa imajo že od začetka v antipatiji vratarja, ga ne pozdravljajo in mu venomer delajo opazke. Če si nočemo greniti življenja, je treba z vratarjem živeti v slogi in miru. To pa dosežemo z vljudnostjo do njega in s tem, da mu ne damo odvečnega dela.

Zelo lepo bi bilo, ako bi s ivsi stanovalci velike hiše bili prijatelji in si med seboj pomagali. Ne smemo pa zahtevati preveč od življenja in se je treba zadovoljiti s tem, kar nam življenje nudi. V velikih stavbah se mnogokrat dogaja, da sta si za nekaj mesecev dva stanovalca prav posebno prijatelja in vsakdo izmed njih preživi več ur dnevno v sosednem stanovanju kot pa v lastnem, potem pa nastajajo razna nesoglasja, odnosi med njimi se ohladijo, obiski postajajo vedno redkejši, dokler se omejijo le na bežen pozdrav.

Redkejši je primer dveh stanovalcev, ki se v začetku nista mogla videti, pozneje pa sta si postala po nekem srečnem naključju resnična prijatelja. Razumljivo je, da je prijateljstvo med dvema sosednima družinama priporočljivo, a mnogokrat postane vir slabih govoric. Da se temu izognemo, ne govorimo nikoli slabo o drugih stanovalcih in ne pripovedujemo nikoli drugim svojih intimnih stvari.

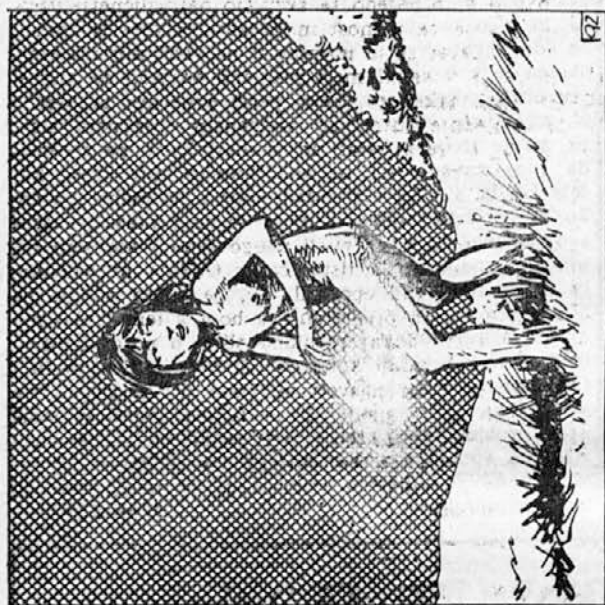
Ondina

TEDENSKI KOLEDARČEK

- 20. januarja, nedelja: Fabijan, Živojin
- 21. januarja, ponedeljek: Neža, Janja
- 22. januarja, torek: Viktor, Vincencij
- 23. januarja, sredo: Rajko, Rajmund
- 24. januarja, četrtek: Felicijan, Miloslava
- 25. januarja, petek: Pavel, Trpimir
- 26. januarja, sobota: Pavla, Polikarp

93. Ko so volkovi obkrožili mladega, močnega jelena, so zaklicali mladi med njimi: »Akela, pokaži svojo moč! Vodnik naj ga ubije! Skoči, starec!« Akela je skočil, pa se na jelenu ni mogel obdržati. Zobje so mu dlesknili, jelen se ga je otresel in potepal s prednjimi nogami. Mavgli pa si je mislil: »Jutri bo zame in za Akelo odločilni dan!«

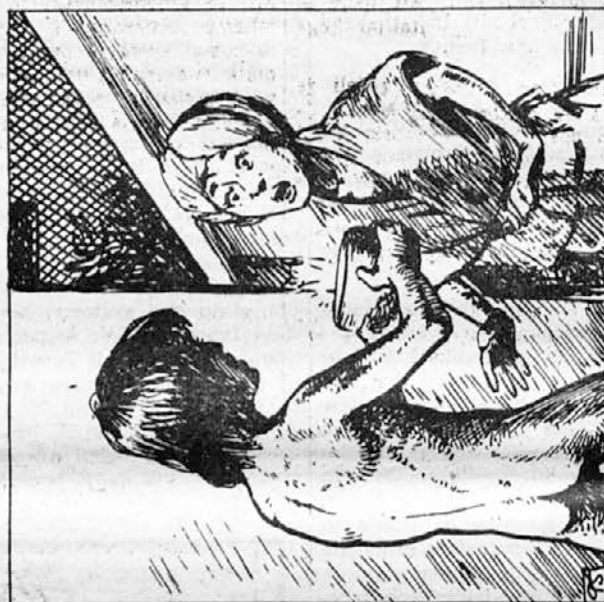
92. Še tisto noč se je Mavgli odpravil proti vasi. V dolgih skokih je hitel v dolino proti potoku, tam pa se je ustavil in prisluhnil laježu volkov. Razbiral je glasove in ugotovil, da krdelo lov je lena. Ta se je prestrašeno oglašal in pihal, ko se jim je postavil v bran. Mavgli je napeto prisluhnul, da bo vedel vse, kar se bo dogodilo.

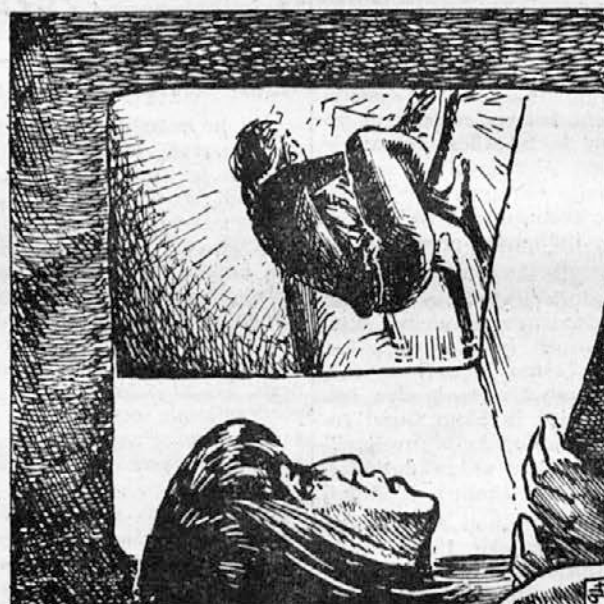
91. Z rdečim cvetjem je Baghira mislil ogenj, ki se ga vse živeli v džungli boje in se ga ne upajo imenovati s pravim imenom. »Prav, prinesel ga bom!« je zaklical Mavgli. »Prinesi ga v majhnem loncu in ga shrani za čas, ko ga boš potreboval!« ga je učil Baghira. »Bom!« je obljubil deček. »In poplačal bom Šir Khana za vse, kar mi je spletel!«

96. »Akela je zgrešil plen!« mu je povedal. »Že si noči so ga hoteli ubiti, a hoteli so, da bi bil tudi ti poleg. Nocoj je zbor na Skali sveta.« »Pripravljen sem!« je odvrnil Mavgli in dvignil lonec z žarečim ogljem. »Se ga ne bojiš?« je vprašal Baghira. »Ne, čemu neki? Zdi se mi, da sem, preden sem postal volk, večkrat ležal ob ognju.«

95. »No, če zmore kaj takega mladič, znorem tudi jaz!« si je dejal Mavgli. Mahnil jo je okoli ogla, prestregel dečka in mu vzel lonček. Deček je začel tuliti od strahu. Mavgli pa je pohitel nazaj v džunglo. V lonček je naložil vejice in suhega lubja, da mu rdeči cvet ni umrl. Na pol poti je srečal Baghira, ki mu je prihajal naproti z novico.

94. Brž je stekel do vasi, pritisnil obraz k oknu prve kočice in opazoval ogenj na ognjišču. Videl je, kako je človekova žena ponoči vstajala in ga krnila s črnimi kepami. Zjutraj pa je vzel človekov mladič lonček iz vrbovih šib, obložen znotraj z ilovico, ga napolnil s koščki žerjavice, ga stisnil pod haljo in odšel iz kočice proti hlevu.

Za
naše
najmlajše

16

DO KDOVAČA X-A-J-ZO
ANZUHK
RIŠE: MIKI
MUSTER